

Onderwerp	Nr. Aanbeveling	Bron	Status per 1 oktober 2022	Planning new	Cluster	
Informatiewaarde Jaarrekening	1	<i>Ontwikkeling P&C producten</i> Focus op de ontwikkeling van de p&c-producten en op de speerpunten van het beleid.	COR 2020	De nieuwe opzet van de P&C producten heeft tot doel de toegankelijkheid en begrijpelijkheid te verhogen en faciliteert een beleidsrijker debat. Hiermee is focus gegeven aan de ontwikkeling van de P&C producten en op de speerpunten van het beleid. Verdere doorontwikkeling is onderdeel van het reguliere proces. Er is toegezegd aan de COR om de website te evalueren op 13 december en is er altijd mogelijkheid tot wijziging van de website.	Afgerond	BCO / M&C
Informatiewaarde Jaarrekening	2	<i>De kwaliteit van het jaarverslag is verbeterd, geen duiding voor effecten op de stad als geheel</i> De kwaliteit van het jaarverslag is verbeterd. Er worden veel feiten gegeven over wat is gerealiseerd. Wij missen daarin nog een duiding van wat de effecten zijn en bereikt is voor de 'staat van de stad' als geheel. In de jaarstukken wordt weinig ingegaan op wat het college vindt van de ontwikkeling in de kengetallen. De toegezegde ontwikkeling in de p&c-producten vinden wij beperkt terug. Wij geven het college ter overweging om de goede ontwikkeling van de vorm en inhoud van het jaarverslag verder voort te zetten en nog meer te focussen op de speerpunten van het beleid.	PwC 2020	Zie tevens Informatie Jaarrekening punt 1. Aanvullend op het jaarverslag is door het college voor de afgelopen collegeperiode een eindverantwoording van de college targets opgesteld, hiermee is uitgebreid teruggekeken op de bereikte resultaten voor de stad en ook ingegaan op de stad als geheel. Het terugblikken en de Voortgang op de bereikte resultaten voor de stad als geheel maakt ook onderdeel uit van het totaalbeeld.	Afgerond	BCO / M&C
Informatiewaarde Jaarrekening	3	<i>Bondiger rapporteren in paragrafen jaarverslag</i> Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Naast de verplichte paragrafen worden ook optionele paragrafen over specifieke onderwerpen opgenomen. Wij adviseren om bondiger en meer op hoofdlijnen te rapporteren.	PwC 2021	De informatie zoals opgenomen in de paragrafen sluit aan bij de informatiebehoefte van de gemeenteraad. Als onderdeel van het reguliere proces wordt blijvend kritisch gekeken naar de informatiewaarde in de paragrafen en of de niet verplichte paragrafen nog toegevoegde waarde hebben.	Afgerond	BCO / M&C
Doorontwikkeling organisatie	1	<i>Beter en moderner jaarrekeningproces</i> A&V / Balansdossiers: Vereenvoudiging proces aanleveren onttrekkingen reserves en activeren van projecten	COR 2020	Het onttrekkingsformulier is voor een groot deel geautomatiseerd en is al in gebruik genomen. Er wordt op dit moment gewerkt aan verdere automatisering. De rapportage voor de bestemmingsreserves is nog in ontwikkeling. De gewenste aanpassingen vanuit de testfase zijn aan de ontwikkelaars doorgegeven. Door hun inzet op het project GREAT worden deze aanpassingen naar verwachting in oktober doorgevoerd. Op dit moment vinden periodiek uitvragen plaats over de bestemmingsreserves. Dit geeft inzicht in mogelijke onttrekkingen. Op deze manier wordt de afwezigheid van de rapportage (deels) ondervangen.	Q4-2022	BCO / FJINK
Doorontwikkeling organisatie	2	<i>Update fraudecasus Stadsbeheer/ Check op procedure rondom nevenfuncties</i> Wij concluderen op basis van de ontvangen stukken dat de gemeente adequate opvolging heeft gegeven aan de fraudecasus. Op basis van de rapportages vragen wij uw aandacht voor uw proces rondom het beheersen en monitoren van nevenfuncties binnen de organisatie. Herzie de procedure van nevenfuncties naar aanleiding van de "KvK-Check" door de accountant.	Boardletter PwC 2020/ COR 2020	Het nieuwe afwegingskader nevenactiviteiten is vastgesteld (juli 2022). Het biedt medewerkers en leidinggevenden een juridisch kader en praktische handvatten in de beoordeling van nevenwerkzaamheden. Op dit moment wordt gewerkt om het nieuwe kader breed bekend te maken.	Q2-2023	BCO / HRO
Doorontwikkeling organisatie	3	<i>Eigenaarschap frauderisico's</i> Beleg het eigenaarschap voor een concernbrede beoordeling van de frauderisico's bij de concerndirectie	Boardletter PwC 2021	De buitenboordmotor (het kernteam) is met de reguliere (integriteits)organisatie de beheersmaatregelen aan het afronden en overdragen. Begin november is een finale sessie. We kunnen stellen dat op dit moment de concerndirectie al het eigenaarschap heeft en voelt.	Afgerond	BCO / HRO
Doorontwikkeling organisatie	4	<i>Opstellen overkoepelende frauderisicoanalyse</i> Bij de gemeente Rotterdam constateren we dat er in de processen, procedures en interne controles aandacht is ter voorkoming van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik. Wat er wél nog moet gebeuren is het opstellen van een overkoepelende frauderisicoanalyse. Wij adviseren de directie en het college tevens om hierover zelf in de risicoparagraaf in uw paragraaf bedrijfsvoering te rapporteren zodat wij hier in onze controleverklaring naar kunnen verwijzen en de door u gerapporteerde informatie kunnen bevestigen.	PwC 2021	Onze overkoepelende frauderisicoanalyse zijn het door de CD vastgestelde Actieplan Ambtelijke Integriteit (juni 2021) en de Toekomstvisie Ambtelijke Integriteit (sept 2022). Deze bevatten onze integrale, consistente integriteitsaanpak met o.a. frauderisicomanagement en de hard controls. Daarnaast de beheersmaatregelen rond screening, kwetsbare functies, nevenactiviteiten, ethisch leiderschap en het werken aan een open en veilige werkcultuur (de soft controls).	Afgerond	BCO / HRO

Onderwerp	Nr. Aanbeveling	Bron	Status per 1 oktober 2022	Planning new	Cluster
IT	3	<i>Voortgangsrapportage ITGC</i> Blijf per cluster specifieke applicatie rapporteren in de voortgangsrapportages aan de COR en borg vanaf controlejaar 2022 een optimale mix van systeem – en gegevensgerichte controles voor alle cluster specifieke applicaties, alsook voor de concern brede systemen.	COR 2020 De IT-beheeromgeving van ADP Workforce is in ontwikkeling. Op gebied van rolgebaseerde autorisaties en het testen van releases worden de beheersmaatregelen aangescherpt en meer inzichtelijk gemaakt wat de impact van een change management of access management actie is. In 2022 worden de controles gegevensgericht uitgevoerd. In samenspraak met FA werken we toe naar de optimale mix van systeemgerichte controles voor 2023. Zowel voor de opzet en bestaan van Socrates als applicatie als de opzet en bestaan voor het access management van Socrates is de ITGC 2021 positief afgerond. De beheersing van accounts met vergaande rechten is geborgd. De logging van Gouw en ONS is verder geïmplementeerd en een belangrijke stap is afhankelijk van een specifieke Oracle versie. De verwachting is dat deze versie in oktober op de productieomgeving is geïnstalleerd. In het vierde kwartaal zal een controleplan worden gemaakt op de monitoring van de logging.	Q4-2022 Q4-2022 Q4-2022	BCO / HRO, DV, W&I
IT	4	<i>Toenemende uitbesteding aan derden vraagt om actief leveranciersmanagement</i> Bij uitbesteding aan derden blijft Gemeente Rotterdam eindverantwoordelijk voor de veiligheid en betrouwbaarheid van IT-systemen en data. Specifiek voor IT-uitbesteding aan leveranciers als ADP, MCX, Wigo4IT en KPN/NorthC, adviseren wij actief aandacht te besteden aan hoe leveranciers aantonen dat ze 'in control' zijn.	PwC 2020 Het proces van opvragen en beoordelen van TPM-verklaringen van leveranciers van concernsystemen(MCX/KPN) is inmiddels geborgd in de lijn. Dit proces wordt ook meegenomen in de jaarrekeningcontrole. Dit jaar hebben we ook met FA afgesproken om eventuele verbeterpunten periodiek te evalueren en waar noodzakelijk aanpassingen door te voeren. Voor komende controleperiode zullen in samenspraak met de clusters ook ADP en Wigo4IT hierin meenemen. De ervaringen uit dit traject worden uiteraard toegepast in het concernbrede contractmanagement proces.	Q2-2023	BCO / IIFO
IT	5	<i>Leveranciersmanagement vraagt aandacht</i> Gemeente Rotterdam heeft een belangrijk deel van de IT-beheertaken voor haar bedrijfs-voeringsystemen en IT-infrastructuur uitbesteed aan externe leveranciers. De 2e lijn binnen IIFO is al bezig met het periodiek verzamelen en analyseren van assurancerapportages (voor MCX en NorthC). Wij adviseren de ervaringen toe te passen bij het breder borgen van leveranciersmanagement binnen de gehele organisatie.	PwC 2021 De verbeteringslag welke is ingeslagen in 2021 is in 2022 voortgezet. Het handboek prestatieverklaringen is aangevuld met relevante voorbeelden en er is gewerkt aan een update voor de e-learning ontvangsten boeken. In augustus heeft een steekproef op het P2P dossier plaatsgevonden, waarbij de clusters wederom hebben meegeholpen. De kwaliteit blijft een aandachtspunt, de samenwerking met de clusters wordt als fijn beschouwd. Het vergt een investering op de lange termijn om de kwaliteit te verbeteren. Naar aanloop van de jaarrekening zullen er bij de afdelingen met de grootste fouten overleggen worden ingepland met het afdelingshoofd, zodat er extra voorzorgsmaatregelen genomen kunnen worden om de ontvangsten juist te registreren bij de jaarrekening.	Q4-2022	BCO / IIFO
Overige onderwerpen en processen	1	<i>Inkoop en aanbesteden: Purchase to pay (P2P) balanspositie nog niet in de grip</i> Wij vragen uw aandacht voor de totstandkoming van deze balanspositie, gezien de jaarlijks terugkerende materiële fouten.	PwC 2020 De fluctuaties in (on)zekerheid rondom de grondexploitatieportefeuille komen mede voort uit de verslaggevingsregels (het BBV) die voorschrijven dat marktontwikkelingen op realistische wijze in de ramingen verwerkt moeten worden. Ook de wijze waarop winsten moeten worden genomen of teruggeboekt ten gunste / laste van de algemene middelen is daarin vastgelegd. De volatiliteit die hiermee gepaard gaat, heeft effect op meerdere onderdelen van de concernbegroting en levert dus ook financiële onzekerheid en risico's op. Dit was ook eerder de reden om een onderzoek te verrichten naar mogelijkheid om de financiële stromen binnen de grondexploitatieportefeuille én die tussen de portefeuille en de concern begroting minder afhankelijk te maken van marktomstandigheden. Daarbij betrekken wij ook het nog openstaande deel van de motie 'Rekenen om te bouwen' (19bb023204) van raadsleden J.W. Verheij (VVD) en P. Lansink-Bastemeijer (VVD). Deze motie vraagt o.a. om binnen de grondexploitatie portefeuille te bezien of en op welke wijze winstgevend en verlieslatende projecten met elkaar verevend kunnen worden om meer projecten doorgang te laten vinden. De procedure voor de beantwoording van deze motie is onderhanden, waarbij gezien de hiermee samenhangende financiële aspecten een nadere uitwerking moet plaats vinden.	Q4-2022	BCO / FJINK
Overige onderwerpen en processen	2	<i>Grondexploitaties: Invloed marktontwikkelingen op portefeuille</i> Ontwikkel voor de middellange termijn een strategie om de Rotterdamse portefeuille minder gevoelig te maken voor marktontwikkelingen en informeer hierover de Raad.	COR 2020 De fluctuaties in (on)zekerheid rondom de grondexploitatieportefeuille komen mede voort uit de verslaggevingsregels (het BBV) die voorschrijven dat marktontwikkelingen op realistische wijze in de ramingen verwerkt moeten worden. Ook de wijze waarop winsten moeten worden genomen of teruggeboekt ten gunste / laste van de algemene middelen is daarin vastgelegd. De volatiliteit die hiermee gepaard gaat, heeft effect op meerdere onderdelen van de concernbegroting en levert dus ook financiële onzekerheid en risico's op. Dit was ook eerder de reden om een onderzoek te verrichten naar mogelijkheid om de financiële stromen binnen de grondexploitatieportefeuille én die tussen de portefeuille en de concern begroting minder afhankelijk te maken van marktomstandigheden. Daarbij betrekken wij ook het nog openstaande deel van de motie 'Rekenen om te bouwen' (19bb023204) van raadsleden J.W. Verheij (VVD) en P. Lansink-Bastemeijer (VVD). Deze motie vraagt o.a. om binnen de grondexploitatie portefeuille te bezien of en op welke wijze winstgevend en verlieslatende projecten met elkaar verevend kunnen worden om meer projecten doorgang te laten vinden. De procedure voor de beantwoording van deze motie is onderhanden, waarbij gezien de hiermee samenhangende financiële aspecten een nadere uitwerking moet plaats vinden.	Q2-2023	SO

Onderwerp	Nr. Aanbeveling	Bron	Status per 1 oktober 2022	Planning new	Cluster
Overige onderwerpen en processen	3 <i>Systeemgerichte controle-aanpak Sociale uitkeringen</i> Maak voor de BUIG systeemgerichte controle (Socrates) met ingang van controlejaar 2020 mogelijk en informeer de COR gedurende 2019 over de voortgang die geboekt wordt.	COR 2018	Om de optimale controle aanpak te bereiken zijn er de afgelopen jaren een tiental deelprojecten gedefinieerd en in uitvoering gebracht. Voorbeelden daarvan zijn de BRP-Socrates (Basisregistratie Personen) maandrapportage om verschillen op te sporen tussen het uitkeringenbestand en de BRP en de verbetering van rapportages bij individualisering. Nieuwe inzichten hebben ertoe geleid dat de optimale controle aanpak (systeemgericht en deels gegevensgericht) kan worden gerealiseerd door middel van het professionaliseren en verbreden van Kwaliteit in Control (KIC). Hier ligt nu de focus op voor aankomende jaren. De overige deelprojecten hebben als doel om onze processen te beheersen en te verbeteren. Onderzocht moet worden hoe we hier invulling aan kunnen geven, wat er precies verbreed gaat worden en wat hiervoor nodig is. Onderdeel van dit onderzoek betreft ook een kosten/baten analyse om te bepalen of met deze nieuwe route de optimale controle aanpak bereikt kan worden.	Q4-2022 (Vooronderzoek) Q1-2023 (Kostenbaten analyse) Q4-2023 (Implementatie KIC) 2024 (Start nieuwe werkwijze)	W&I
Overige onderwerpen en processen	4 <i>HRM</i> Maak een systeemgerichte controle mogelijk met ingang van controlejaar 2020 en informeer de COR gedurende 2019 over de voortgang die geboekt wordt.	COR 2018	De procesbeschrijvingen zijn verder verfijnd en worden samen met FA verder geoptimaliseerd. Actualisatie en verfijning is een continu proces en belegd bij HR Beheer.	Afgerond	BCO / HRO
Overige onderwerpen en processen	5 <i>WABO-leges</i> Analyseer de begroting en de realisatie van de afgelopen 5 jaar en kom op basis van die ervaringscijfers eventueel met aanpassingen in de begroting en neem daarbij de veranderende wetgeving mee.	COR 2020	In 2021 is aan een extern bureau (Van den Bosch & Partners) de opdracht verstrekt om het stelsel van aan de WABO gerelateerde baten en lasten en de tariefstelling van de leges te evalueren. Zowel het analyseren van de begroting en realisatie van de afgelopen 5 jaar, als het anticiperen op veranderende wetgeving, was onderdeel van de opdracht. De opdracht bestond uit 3 deelopdrachten die inmiddels zijn afgerond. Dit heeft tot de volgende aanpassingen van de begroting geleid: 1. Deelonderzoek 1 heeft duidelijkheid verschaft over wel en niet toerekenbare kosten. Dit heeft geleid tot diverse aanpassingen in de toegerekende kosten aan de leges welke ten grondslag liggen aan de begroting 2023. 2. Deelonderzoek 2 nam het proces van de tariefstelling en totstandkoming van de verordening onder de loep. Dit heeft geleid tot enkele aanscherpingen in het proces waardoor de begroting vanaf 2023 op actuelere en meer complete gegevens over de verwachte legesaanvragen wordt gebaseerd. 3. Deelonderzoek 3 betrof het evalueren van het stelsel van begroten en verantwoorden van aan de Wabo gerelateerde baten en lasten naar aanleiding van afwijkingen tussen begroting en realisatie. Er zijn duidelijke toekomstbestendige oplossingsrichtingen aangedragen die kunnen leiden tot een betere match van baten en lasten en worden momenteel intern afgewogen.	Q4-2022	SO
Overige onderwerpen en processen	6 <i>Grondexploitatie</i> Beleg in het najaar (voor de begrotingsbehandeling) een raadsbrede themasessie over Rotterdamse grondexploitaties; zodat de nieuwe raad op vlieghoogte kan komen in dit belangrijke en ingewikkelde onderwerp.	COR 2021	De raadsbrede sessie over grondexploitaties is gepland voor dinsdag 18 oktober	Q4-2022	SO
overige onderwerpen en processen	7 <i>Purchase to Pay (P2P)</i> Verbeter het proces rondom ontvangstboekingen en inkooporders.	COR 2021	Er is een procesverantwoordelijke per cluster benoemd voor zowel het P2P dossier als het inkoopproces. Zie nadere toelichting bij Overige onderwerpen en processen punt 1.	Afgerond	BCO / FJINK
Overige onderwerpen en processen	8 <i>Verstrekte subsidies</i> 1. Borg eenduidige vastlegging in de controledossiers; 2. Volg de vereisten in de verleningsbeschikking; 3. Rapporteer aan de raad als hier om moverende redenen van afgeweken wordt.	COR 2021	Aanbeveling 1: a. taken toegevoegd in subsidiesysteem ter bevordering van eenduidige vastlegging (over subsidievorm en tussentijdse rapportage) b. communicatie over controle-eisen uitbreiden (dmv actualiseren/aanscherpen werkinstructies, kennis café, via kwaliteitsgroep). Aanbeveling 2: a. In elk verleend (of gewijzigd) subsidiebesluit staat de meldingsplicht: als aanvrager constateert dat er voor 10% of meer van de prestaties wordt afgeweken, dan moet dit direct bij de gemeente gemeld worden. Dit kan aanleiding geven tot het wijzigen van de verlening. b. Subsidieverstrekkende beleidsafdelingen wijzen op tijdig wijzigingsbesluit nemen als uit tussentijdse rapportage, 10% melding of bijv uit voortgangsgesprek met subsidierelatie blijkt dat dit nodig is (meenemen in communicatie over jaareinde proces vanuit subsidieadministratie richting beleid en FR en via kwaliteitsgroep).	1a. afgerond 1b. Q4-2022 2a. afgerond 2b. Q4-2022	MO

Onderwerp	Nr.	Aanbeveling	Bron	Status per 1 oktober 2022	Planning new	Cluster
Overige onderwerpen en processen	9	<i>Verbetermogelijkheden in de registratie van leegstand</i> Fraude in de vorm van huurderfing is een maatschappelijk probleem. Functiescheiding binnen en buiten de afdeling Vastgoed is in voldoende mate aanwezig om dit risico te beheersen. Echter blijkt de registratie van objecten niet altijd actueel te zijn. Voor een betrouwbare informatievoorziening adviseren wij uw primaire registratie van objecten in de leegstandslijsten frequenter te actualiseren en de bijzonderheden per leegstaand object uitgebreider vast te leggen.	PwC 2021	De registratie van de leegstaande eenheden kan tijdelijk afwijken doordat er sprake is van verwerkingstijd tussen het moment dat de leegstand ontstaat en het moment dat dit in het systeem wordt gemuteerd. Afgelopen zomer heeft een fysieke controle plaatsgevonden van panden/eenheden die de status 'leegstand' hadden/hebben. Op die manier is de administratieve werkelijkheid (een pand staat als leegstand te boek) vergeleken met de fysieke werkelijkheid (staat het echt leeg of is er sprake van gebruik (zonder of met overeenkomst). Eventuele verschillen zijn of worden gecorrigeerd. Eventuele bijzonderheden zijn vastgelegd inclusief foto's. In 2023 zullen weer fysieke leegstandscontroles worden uitgevoerd. Door functioneel beheer worden periodieke administratieve controles uitgevoerd op conflicterende waardes in het vastgoedregistratiesysteem (OPM). Denk daarbij aan: een pand dat als leegstaand te boek staat moet voorzien zijn van leegstandsbeheer (door gebruik of camerabewaking) en een pand dat verhuurd wordt mag niet de status 'leegstand' hebben.	Afgerond Doorlopend Doorlopend	SO
Eindtoets MVP	1	Dossiervorming is nagenoeg op orde. Verbetering versnelt het proces van oplevering t.b.v. controles.	Eindtoets MVP 2017	Extra controles van dossiers gaven inzicht in aanvullend benodigde controles alvorens de dossiers open te stellen. Deze controles zijn afgerond. Nu wordt nog kritisch gekeken naar de groep van leidinggevendenden die toegang moeten krijgen tot het digitaal dossier. Openstelling van de dossiers staat gepland voor 1 november.	Q4-2022	BCO / HRO